

EDUSKUNNAN VASTAUS 269/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 13/2006 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 24/2006 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Julkisuusperiaate

Oikeudenkäynti ja oikeudenkäyntiasiakirjat ovat julkisia, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

2 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään oikeudenkäynnin ja oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuudesta valtakunnanoikeudessa, korkeimmassa oikeudessa, hovioikeudessa, kärjäoikeudessa, työtuomioistuimissa ja sota-oikeudessa.

Tätä lakia sovelletaan myös niihin markkina-oikeudessa käsiteltäviin asioihin, joihin ei sovelleta hallintolainkäyttölakia (586/1996).

Siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä, tuomioistuimessa sovelletaan, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *oikeudenkäynnillä* asian suullista ja kirjallista käsittelyä sekä tuomioistuimen neuvottelua;

2) *suullisella käsittelyllä* pääkäsittelyä, valmisteluistuntoa, katselmusta tai muuta oikeudenkäyntitilaisuutta, jossa asianosaisella on oikeus olla läsnä tai jossa kuullaan jotakuta henkilökohtaisesti;

3) kirjallisella käsittelyllä esittelyä tai muuta oikeudenkäynnin vaihetta, joka perustuu pelkääntään kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon;

4) tuomioistuimen neuvottelulla tuomioistuimen jäsenten ja esittelijän ratkaisun tekemistä varten käymiä neuvotteluja;

5) oikeudenkäyntiasiakirjalla viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, joka on toimitettu tuomioistuimelle tai laadittu tuomioistuimessa oikeudenkäyntiä varten; oikeudenkäyntiasiakirjoja eivät kuitenkaan ole tuomioistuimessa laaditut muistiinpanot tai luonnokset taikka muut sellaiset asiakirjat, joita laatija ei ole vielä antanut esittelyä tai muuta asian käsittelyä varten.

Mitä oikeudenkäyntiasiakirjasta tässä laissa säädetään, koskee vastaavasti esineen julkisuutta.

2 luku

Tiedot oikeudenkäynnistä

4 §

Oikeudenkäyntiä koskevien perustietojen julkisuus

Tiedot asiaa käsittelevästä tuomioistuimesta, asian yksilöidystä laadusta, asian käsittelyn vaiheista sekä suullisen käsittelyn ajankohdasta ja käsittelypaikasta samoin kuin asianosaisen yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot ovat julkisia. Tuomioistuin voi kuitenkin 6 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa määrätä pidettäväksi salassa tiedon asianomistajan tai turvapaikanhakijan henkilöllisyydestä.

5 §

Oikeudenkäyntiä koskevien perustietojen julkiseksi tulemisen ajankohta

Edellä 4 §:ssä tarkoitetut oikeudenkäyntiä koskevat perustiedot tulevat julkisiksi heti, jollei 2 momentista muuta johdu.

Pakkokeinolain (450/1987) 5 a luvussa tarkoitettua pakkokeinoja, poliisilain (493/1995) 32 b §:ssä tarkoitettua poliisitoimenpidettä tai tullilain (1466/1994) 20 f §:ssä tarkoitettua tulli-toimenpidettä koskevassa asiassa, jossa pakkokeinon tai toimenpiteen kohteena olevaa henkilöä ei vaatimusta käsiteltäessä tarvitse kuulla, perustiedot tulevat julkisiksi vasta, kun pakkokeinon tai toimenpiteen käytöstä on viimeistään ilmoitettava rikoksesta epäillylle taikka pakkokeinon tai toimenpiteen kohteena olevalle, jollei tuomioistuin päätä, että perustiedot tulevat julkiseksi aikaisemmin.

6 §

Henkilöllisyyden määrääminen salassa pidettäväksi

Tuomioistuin voi määrätä salassa pidettäväksi:

1) asianomistajan henkilöllisyyden rikosasiassa, joka koskee erityisen arkaluonteista hänen yksityiselämäänsä liittyvää seikkaa; taikka

2) turvapaikanhakijan henkilöllisyyden säilöön ottamista koskevassa asiassa, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen ei vaaranna turvapaikanhakijan tai tämän läheisen turvallisuutta.

Asianosaisen pyynnöstä 1 momentissa tarkoitettu tieto hänen henkilöllisyydestään on kuitenkin julkinen.

3 luku

Oikeudenkäyntiasiakirjat

7 §

Oikeudenkäyntiasiakirjan julkisuus

Oikeudenkäyntiasiakirja on 8 §:ssä tarkoitettun ajankohdan jälkeen julkinen, jollei se ole 9 §:n mukaan salassa pidettävä tai jollei tuomioistuin 10 §:n nojalla määrää sitä salassa pidettäväksi.

Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta oikeudenkäyntiasiakirjasta.

8 §

Oikeudenkäyntiasiakirjan julkiseksi tulemisen ajankohta

Jollei tässä laissa säädetä tai sen nojalla määrätä oikeudenkäyntiasiakirjan salassapidosta, oikeudenkäyntiasiakirja tulee julkiseksi seuraa-

vasti:

- 1) tuomioistuimelle toimitettu oikeudenkäyntiasiakirja muussa kuin 2 kohdassa tarkoitetussa rikosasiassa asiaa ensimmäisessä oikeusasteessa käsiteltäessä, kun asia on ollut esillä suullisessa käsittelyssä tai, jos asiassa ei toimiteta suullista käsittelyä, kun annetaan ratkaisu pääasiassa;

- 2) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 a luvussa tarkoitetussa kirjallisessa menettelyssä tuomioistuimelle toimitettu oikeudenkäyntiasiakirja, kun vastaajan suostumus asian ratkaisemiseen sanotussa menettelyssä on saapunut käräjäoikeudelle;

- 3) tuomioistuimelle toimitettu oikeudenkäyntiasiakirja muissa kuin 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa, kun asiaa käsittelevä tuomioistuin on sen saanut;

- 4) tuomioistuimen ratkaisun sisältävä oikeudenkäyntiasiakirja, kun se on annettu tai kun se on asianosaisen saatavissa;

- 5) tuomioistuimen jäseniä varten tuomioistuimessa laadittu esittelymuistio ja siihen verrattava muu asian valmistelemiseksi laadittu oikeudenkäyntiasiakirja, kun asian käsittely siinä tuomioistuimessa on päättynyt;

- 6) muu tuomioistuimessa laadittu oikeudenkäyntiasiakirja, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu.

Tuomioistuin voi määrätä, että 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu oikeudenkäyntiasiakirja tulee julkiseksi momentissa säädettyä aikaisemmin, jos on ilmeistä, että julkiseksi tuleminen ei aiheuta asiaan osalliselle vahinkoa tai kärsimystä, taikka jos julkiseksi tulemiselle on painava syy.

Tuomioistuin voi määrätä, että 1 momentin 3 tai 6 kohdassa tarkoitettu oikeudenkäyntiasiakirja tulee julkiseksi momentissa säädettyä myöhemmin, kuitenkin viimeistään asian suullisessa

käsittelyssä tai, jos asiassa ei toimiteta suullista käsittelyä, viimeistään, kun annetaan ratkaisu pääasiassa. Edellytyksenä on, että oikeudenkäyntiasiakirjan tuleminen julkiseksi tuomioistuimen määräämää aikaisemmin:

- 1) todennäköisesti aiheuttaisi asiaan osalliselle vahinkoa tai kärsimystä eikä tuomioistuimen määräämää aikaisemmalle julkiseksi tulemiselle ole painavaa syytä; taikka

- 2) estäisi tuomioistuinta käyttämästä oikeuttaan määrätä oikeudenkäyntiasiakirjan salassapidosta.

9 §

Salassa pidettävä oikeudenkäyntiasiakirja

Oikeudenkäyntiasiakirja on pidettävä salassa siltä osin kuin se sisältää:

- 1) tietoja, joiden julkiseksi tuleminen todennäköisesti vaarantaisi valtion ulkoista turvallisuutta taikka aiheuttaisi merkittävää vahinkoa tai haittaa Suomen kansainvälisille suhteille tai edellytyksille toimia kansainvälisessä yhteistyössä;

- 2) arkaluonteisia tietoja henkilön yksityiselämään, terveydentilaan, vammaisuuteen tai sosiaalihuoltoon liittyvistä seikoista;

- 3) tietoja rikoksen uhrista, jos tiedon antaminen loukkaisi rikoksen uhrin oikeuksia tai hänen muistoaan tai läheisiään;

- 4) tietoja rikoksesta syytetyille tehdystä oikeuspsykiatrisesta mielentilatutkimuksesta, nuoresta rikoksenteijästä laaditusta henkilötutkinnasta, nuorisorangaistuksen toimeenpanosuunnitelmasta, vankeusrangaistuksen sijasta suoritettavan yhdyskuntapalvelun soveltuvuus selvityksestä, pitkäaikaissvankien vapauttamismenettelyä varten annetusta lausunnosta tai rikosrekisteristä;

- 5) viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:n 2 momentin 7 kohdassa tai 24 §:n 1 momentin 31 kohdassa tarkoitettuja yhteystietoja; taikka

- 6) tietoja tuomioistuimen neuvottelusta.

Tuomioistuin voi asiaan liittyvän painavan yleisen tai yksityisen edun vuoksi tai sen pyynnöstä, jota tieto koskee, päättää, että 1 momentin

2—5 kohdassa salassa pidettäväksi säädetty oikeudenkäyntiasiakirjat ovat julkisia osaksi tai kokonaan.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut tiedot eivät kuitenkaan rikosasiassa ole salassa pidettäviä siltä osin kuin ne liittyvät olennaisesti syytteessä tarkoitettuun tekoon tai sen rikosoikeudelliseen arviointiin, jollei tuomioistuimien 10 §:n nojalla määrää niitä salassa pidettäväksi.

10 §

Salassapitomääräys

Tuomioistuin voi asianosaisen pyynnöstä tai erityisestä syystä muutoinkin päättää, että oikeudenkäyntiasiakirja on pidettävä tarpeellisin osin salassa, jos siihen sisältyy muussa laissa salassa pidettäväksi säädettyjä tietoja, joiden julkiseksi tuleminen todennäköisesti aiheuttaisi merkittävää haittaa tai vahinkoa niille eduille, joiden suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

11 §

Salassapitoaika

Edellä 9 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa salassa pidettäväksi säädetyn oikeudenkäyntiasiakirjan salassapitoaika on 60 vuotta ja 6 kohdassa salassa pidettäväksi säädetyn oikeudenkäyntiasiakirjan salassapitoaika 80 vuotta. Muun 9 §:ssä salassa pidettäväksi säädetyn oikeudenkäyntiasiakirjan salassapitoaika on 25 vuotta.

Edellä 10 §:n nojalla salassa pidettäväksi määrättävän oikeudenkäyntiasiakirjan ja 24 §:n nojalla salassa pidettäväksi määrättävän ratkaisun salassapitoaika on enintään 60 vuotta, kun määräys annetaan yksityiselämän suojaamiseksi, ja enintään 25 vuotta, kun määräys annetaan muun syyn perusteella.

Salassapitoaika lasketaan asian vireilletulosta tuomioistuimessa.

Jos oikeudenkäyntiasiakirjan tuleminen julkiseksi todennäköisesti aiheuttaisi salassapitoajan

päätyttyäkin merkittävää haittaa niille eduille, joiden suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty tai määrätty, pääasiallisesti viimeksi käsitellyt tuomioistuin voi pidentää salassapitoaikaa enintään 60 vuodella sen hakemuksesta, jota tieto koskee.

12 §

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

Asianosaisella on oikeus saada tieto muunkin kuin julkisen oikeudenkäyntiasiakirjan sisällöstä, jollei 2 momentista muuta johdu.

Asianosaisella ei ole 1 momentissa tarkoitettua oikeutta:

1) viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettuihin yhteystietoihin;

2) tuomioistuimessa laadittuihin oikeudenkäyntiasiakirjoihin ennen 8 §:ssä tarkoitettua ajankohtaa;

3) pakkokeinolain 5 a luvussa tarkoitettua pakkokeinoja, poliisilain 32 b §:ssä tarkoitettua poliisitoimenpidettä taikka tullilain 20 f §:ssä tarkoitettua tullitoimenpidettä koskevassa asiassa, jossa pakkokeinon tai toimenpiteen kohteena olevaa henkilöä ei vaatimusta käsiteltäessä tarvitse kuulla; eikä

4) oikeudenkäyntiasiakirjoihin siltä osin kuin niihin sisältyy tietoja tuomioistuimen neuvotte-
lusta.

13 §

Asiakirjan antamistavat

Oikeudenkäyntiasiakirjan antamisen tavoista on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:ssä säädetään.

Videotallenteesta tai siihen rinnastettavasta muusta kuva- ja äänitallenteesta tieto voidaan kuitenkin antaa vain luovuttamalla tallenne tuomioistuimessa nähtäväksi, jos tallenteen sisältö huomioon ottaen on syytä olettaa, että tiedon antaminen muulla tavoin voisi johtaa tallenteessa esiintyvien henkilöiden yksityisyyden suojan loukkaamiseen.

4 luku

Suullinen käsittely

14 §

Suullisen käsittelyn julkisuus

Asian suullinen käsittely on julkinen, jollei tuomioistuin 15 §:n nojalla määrää, että suullinen käsittely toimitetaan yleisön läsnä olematta.

Jokaisella on oikeus olla läsnä asian julkisessa käsittelyssä, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Tuomioistuimen on ilmoitettava suullisesta käsittelystä istuntopaikalla viimeistään istunnon alkaessa juttuluettelolla, johon on merkittävä asianosaisten nimet, lukuun ottamatta asianomistajan nimeä syyttäjän ajamassa rikosasiasa, asian yksilöity laatu, asian käsittelyn vaihe, suullisen käsittelyn alkamisajankohta ja käsittelypaikka sekä tuomioistuimen ratkaisukokoonpano.

15 §

Suljettu käsittely

Tuomioistuin voi asiaan osallisen pyynnöstä tai erityisestä syystä muutoinkin päättää, että suullinen käsittely toimitetaan kokonaan tai tarpeellisin osin yleisön läsnä olematta, jos:

1) asian julkinen käsittely todennäköisesti vaarantaisi valtion ulkoista turvallisuutta taikka aiheuttaisi merkittävää vahinkoa tai haittaa Suomen kansainvälisille suhteille tai edellytyksille toimia kansainvälisessä yhteistyössä;

2) asiassa esitetään arkaluonteisia tietoja henkilön yksityiselämään, terveydentilaan, vammaisuuteen tai sosiaalihuoltoon liittyvistä seikoista;

3) asiassa esitetään 9 §:ssä salassa pidettäväksi säädetty tai 10 §:n nojalla salassa pidettäväksi määrätty oikeudenkäyntiasiakirja taikka ilmaistaan muussa laissa salassa pidettäväksi säädetty tieto, jonka julkinen käsittely todennäköisesti aiheuttaisi merkittävää haittaa tai vahinkoa niille eduille, joiden suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty;

4) julkinen käsittely voisi vaarantaa turvapainhakijan tai tämän läheisen turvallisuutta;

5) alle 18-vuotias on syytteessä rikoksesta ja suljettu käsittely ei olisi vastoin erittäin tärkeää yleistä etua;

6) asiassa kuullaan alle 15-vuotiaista tai henkilöä, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu; taikka

7) asiassa:

a) veloitetaan ilmaisemaan seikka tai tuomaan katsastettavaksi esine tai oikeudenkäyntiasiakirja, jonka ilmaisemisesta tai katsastettavaksi tuomisesta saisi lain mukaan kieltäytyä;

b) veloitetaan vastaamaan kysymykseen, johon vastaamisesta saisi muuten kieltäytyä; taikka

c) esitettävä oikeudenkäyntiasiakirja sisältää syytetyn ja häneen oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 20 §:ssä tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön välisen tiedonannon taikka sellaista, josta mainitun luvun 23 §:ssä tarkoitettu henkilö ei saa todistaa oikeudenkäynnissä tai josta 24 §:ssä tarkoitettu henkilö saa kieltäytyä kertomasta.

16 §

Pakkokeinoasioiden julkisuus

Oikeudenkäynnin ja oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuuteen pakkokeinoasiassa sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään, jollei tästä pykälästä muuta johdu.

Tuomioistuin voi päättää, että vangitsemista, matkustuskieltoa ja todisteiden esittämistä koskevan asian suullinen käsittely ennen syytteen käsittelyn alkua toimitetaan yleisön läsnä olematta, jos pakkokeinovaatimuksen esittäjä tutkinnallisista syistä tai epäilty itse sitä pyytää taikka jos tuomioistuin katsoo muutoin siihen olevan tarvetta. Vastoin epäillyn pyyntöä asia saadaan käsitellä yleisön läsnä ollessa vain painavasta syystä.

Ennen syytteen käsittelyn alkua toimitettavassa pakkokeinoasian käsittelyssä tai todisteiden vastaanotossa kertyneet oikeudenkäyntiasiakirjat voidaan ratkaisun sisältävää oikeudenkäyntiasiakirjaa lukuun ottamatta 2 momentissa mainituista syistä määrätä pidettäväksi salassa

enintään syyteasian käsittelyyn asti taikka kunnes asia on jätetty sillensä.

Pakkokeinolain 5 a luvussa tarkoitettua pakkokeinoa, poliisilain 32 b §:ssä tarkoitettua poliisitoimenpidettä tai tullilain 20 f §:ssä tarkoitettua tullitoimenpidettä koskeva asia, jossa pakkokeinon tai toimenpiteen kohteena olevaa henkilöä ei vaatimusta käsiteltäessä tarvitse kuulla, käsitellään ja ratkaisu siinä julistetaan yleisön läsnä olematta. Ratkaisun sisältävä ja muu oikeudenkäyntiasiakirja tulevat julkisiksi, kun pakkokeinon tai toimenpiteen käytöstä on viimeistään ilmoitettava rikoksesta epäillylle taikka pakkokeinon tai toimenpiteen kohteena ollelle, jollei tuomioistuin erityisestä syystä päättä, että oikeudenkäyntiasiakirja tulee julkiseksi aikaisemmin.

17 §

Läsnäolo suljetussa käsittelyssä

Suljetussa käsittelyssä saavat asianosaisten sekä heidän edustajiensa ja avustajiensa lisäksi olla läsnä ne, joiden läsnäoloa tuomioistuin pitää tarpeellisena.

Määrättäessä asian käsittely toimitettavaksi yleisön läsnä olematta voidaan yleisön läsnäoloa rajoittaa vain siltä osin kuin se on tarpeen suojattavien etujen turvaamiseksi.

18 §

Salassapitovelvollisuus

Suljetussa käsittelyssä esiin tulleiden tämän lain mukaan tai sen nojalla annetun salassapitomääräyksen perusteella salassa pidettävien tietojen salassapidosta ja hyväksikäytöstä on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:ssä säädetään. Salassapitovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto koskevat kaikkia suljetussa käsittelyssä läsnä olevia.

19 §

Salassa pidettävien tietojen esittäminen julkisessa käsittelyssä

Julkisessa käsittelyssä 9 §:ssä salassa pidettäväksi säädetyn tai 10 §:n nojalla salassa pidettäväksi määrätyn tiedon saa esittää suullisesti tai apuvälineiden avulla siinä laajuudessa kuin se on asian käsittelemiseksi tarpeellista.

Edellä 9 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei saa käsitellä julkisesti, ellei siihen ole erityisen painavaa syytä.

20 §

Yleisön läsnäolon rajoittaminen

Tuomioistuin voi rajoittaa yleisön läsnäoloa julkisessa käsittelyssä, jos se on tarpeen todistajan, muun kuultavan tai asianosaisten taikka tällaiseen henkilöön rikoslain (39/1889) 15 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön suojaamiseksi henkeen tai terveyteen kohdistuvalta uhalta. Puheenjohtaja voi rajoittaa yleisön läsnäoloa julkisessa käsittelyssä, jos se on tarpeen tungoksen välttämiseksi.

Tuomioistuin voi kieltää alle 15-vuotiaan läsnäolon julkisessa käsittelyssä, jos läsnäolosta voi olla hänelle haittaa.

21 §

Suullisen käsittelyn taltiointi

Muu kuin tuomioistuin saa julkisessa suullisessa käsittelyssä valokuvata, nauhoittaa ja muulla tavoin tallentaa sekä siirtää teknisin menetelmin kuvaa ja ääntä vain puheenjohtajan luvalla ja hänen antamiensa ohjeiden mukaisesti.

Lupa tallentamiseen ennen asian käsittelyn alkua tai tuomioistuimen ratkaisua julistettaessa voidaan myöntää, jos:

1) tallentamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa asianosaisten tai muun kuultavan yksityisyyden suojalle eikä se vaaranna hänen turvallisuuttaan; eikä

2) luvan epäämiseen ole muuta 1 kohtaan verrattavaa painavaa syytä.

Lupa oikeudenkäynnin tallentamiseen muilta osin voidaan myöntää, jos 2 momentissa säädetty edellytykset ovat olemassa eikä tallentamisesta myöskään ole haittaa suullisen käsittelyn häiriöttömälle kululle ja oikeudenkäyntiin osalliset antavat siihen suostumuksensa.

5 luku

Tuomioistuimen ratkaisu

22 §

Tuomioistuimen ratkaisun julkisuus

Tuomioistuimen ratkaisu on julkinen, jollei tuomioistuin 24 §:n nojalla määrää sitä pidettäväksi salassa.

Asianosaisilla ja yleisöllä on oikeus olla läsnä ratkaisua julistettaessa. Ratkaisun sisältävä oikeudenkäyntiasiakirja on julkinen.

23 §

Tuomioistuimen neuvottelun salassapito

Tuomioistuimen neuvottelu ja äänestys toimitetaan asianosaisten ja yleisön läsnä olematta. Neuvottelun sisältö on pidettävä salassa.

24 §

Ratkaisun määrääminen salassa pidettäväksi

Tuomioistuin voi määrätä ratkaisun pidettäväksi tarpeellisin osin salassa, jos ratkaisu sisältää:

- 1) 9 §:ssä salassa pidettäväksi säädettyjä tietoja;
- 2) tietoja, joiden salassa pitämiseksi on annettu 10 §:ssä tarkoitettu salassapitomääräys; taikka
- 3) tietoja, joiden salassa pitämiseksi asian suullinen käsittely on toimitettu yleisön läsnä olematta.

Ratkaisun lopputulos ja sovelletut lainkohdat ovat tällöinkin julkisia. Jollei kyseinen asian-

osainen toisin pyydä, tuomioistuin voi kuitenkin määrätä pidettäväksi salassa:

1) asianomistajan henkilöllisyyden rikosasiassa, jos rikosasia koskee erityisen arkaluonteista hänen yksityiselämänsä liittyvää seikkaa; taikka

2) turvapaikanhakijan henkilöllisyyden säilöön ottamista koskevassa asiassa, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen ei vaaranna turvapaikanhakijan tai tämän läheisen turvallisuutta.

25 §

Julkinen seloste

Edellä 24 §:n 1 momentin nojalla salassa pidettäväksi määrätystä ratkaisusta on laadittava julkinen seloste, jos asia on yhteiskunnallisesti merkittävä tai se on synnyttänyt huomattavaa kiinnostusta julkisuudessa. Julkinen seloste sisältää pääpiirteittäisen selostuksen asiasta ja ratkaisun perusteluista. Erityisen arkaluonteista henkilön yksityiselämään liittyvää rikosta koskeva julkinen seloste on myös julkistettava niin, että asianomistajan henkilöllisyys ei paljastu.

26 §

Salassa pidettävät tiedot julkisessa ratkaisussa

Edellä 24 §:n 1 momentissa tarkoitetun tiedon saa ottaa julkiseen ratkaisuun siinä laajuudessa kuin se ratkaisun perustelemiseksi on tarpeellista.

Edellä 9 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei saa ottaa julkiseen ratkaisuun, ellei siihen ole erityisen painavaa syytä.

27 §

Ratkaisusta tiedottaminen asianosaiselle

Jos asia on yhteiskunnallisesti merkittävä tai se on synnyttänyt huomattavaa kiinnostusta julkisuudessa, ja tarvittaessa muutoinkin, tuomioistuimen on huolehdittava mahdollisuuksiensa mukaan siitä, että asianosainen saa ratkaisun sisällöstä tiedon ennen kuin ratkaisun sisältävästä asiakirjasta annetaan tieto yleisölle.

6 luku

Menettelysäännökset

28 §

Oikeudenkäynnin julkisuutta koskeva ratkaisu

Ratkaisu tämän lain nojalla tehdään pyydetäessä tai jos tuomioistuin pitää ratkaisun tekemistä tarpeellisenä taikka jos sivullinen pyytää oikeudenkäyntiasiakirjan sisällöstä tietoa. Muun kuin ratkaisun sisältävän oikeudenkäyntiasiakirjan julkisuutta koskeva ratkaisu voidaan tehdä oikeudenkäynnin vireilläolon päätyttyäkin.

Oikeudenkäynnin vireilläolon päätyttyä tuomioistuin voi tehdä oikeudenkäyntiasiakirjan tai sen osan salassa pitämistä koskevan ratkaisun asianosaisen tai sen pyynnöstä, jota asia koskee, vain jos tämä ei ole voinut esittää pyyntöä asian vireillä ollessa tai pyynnön esittämättä jättämiselle on ollut muu pätevä syy.

Jos oikeudenkäyntiasiakirjaa tai oikeudenkäyntiä koskevia perustietoja pyytänyt tai pyynnön johdosta kuultava niin vaatii, ratkaisu on tehtävä kirjallisesti 29 §:ssä säädettyssä kokoonpanossa.

Oikeudenkäynnin julkisuutta koskeva ratkaisu on perusteltava. Oikeudenkäynnin julkisuutta koskeva kirjallinen ratkaisu otetaan pöytäkirjaan tai siitä laaditaan erillinen asiakirja.

29 §

Päätösvaltainen kokoonpano

Tuomioistuin voi tehdä ratkaisun tämän lain nojalla yhden tuomarin kokoonpanossa tai siinä kokoonpanossa, jossa se on päätösvaltainen käsittelemään pääasiaa. Suullisessa käsittelyssä tehtävän ratkaisun tai suullisen käsittelyn julkisuudesta tehtävän ratkaisun tuomioistuin voi kuitenkin tehdä vain siinä kokoonpanossa, jossa suullinen käsittely toimitetaan.

30 §

Asiaan osallisen kuuleminen

Ennen kuin tuomioistuin tai sen puheenjohtaja tekee ratkaisun tämän lain nojalla, sen on varattava tilaisuus tulla kuulluksi sille, jonka oikeutta asia koskee. Kuulemisesta voidaan kuitenkin luopua, jos se aiheuttaisi tarpeetonta viivästystä ottaen huomioon asian laadun, eikä kuulematta jättämisestä todennäköisesti aiheutuisi merkittävää haittaa tai vahinkoa. Tehtäessä ratkaisu oikeudenkäynnin vireilläolon päätyttyä asiasta erikseen kuuleminen ei enää ole tarpeen, ellei siihen ole erityistä syytä.

Asiaan osallista ei tarvitse kuulla 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua ratkaisua tehtäessä.

31 §

Väliaikaismääräys

Tuomioistuin voi vireillä olevassa oikeudenkäynnissä päättää väliaikaisesti oikeudenkäyntiasiakirjan tai suullisen käsittelyn julkisuuden rajoittamisesta asiaan osallista kuulematta, jos ratkaisun tekeminen heti on tarpeellista ja julkisuus estäisi tuomioistuinta käyttämästä oikeutaan päättää oikeudenkäyntiasiakirjan salassapidosta tai suullisen käsittelyn toimittamisesta yleisön läsnä olematta.

Lopullinen ratkaisu on tehtävä viimeistään suullisessa käsittelyssä tai, jos tätä ei toimiteta, pääasiaa ratkaistaessa.

32 §

Uudelleen käsittely

Tuomioistuin voi oikeudenkäynnin vireillä ollessa tai sen jälkeen asianosaisen vaatimukselta tai erityisestä syystä muutoinkin päättää oikeudenkäynnin tai muun kuin ratkaisun sisältävän oikeudenkäyntiasiakirjan julkisuudesta uudelleen, jos olosuhteet jo tehdyn ratkaisun jälkeen ovat muuttuneet tai siihen on muuten painavia syitä.

Oikeudenkäynnin vireilläolon päätyttyä kysymyksen muun kuin ratkaisun sisältävän oikeudenkäyntiasiakirjan julkisuudesta voi ottaa uudelleen käsiteltäväksi, jos sitä pyytää sivullinen, jota oikeudenkäyntiasiakirjaan sisältyvä tieto koskee, eikä hän ole voinut oikeudenkäynnin aikana lausua asiasta.

Toimivaltainen tuomioistuin asian uudelleen käsittelyssä on pääasiaa käsittelevä tai viimeksi käsitellyt tuomioistuin.

33 §

Muutoksenhaku

Tuomioistuimen tämän lain nojalla tekemään ratkaisuun saa hakea erikseen muutosta valittamalla samassa järjestyksessä kuin asianomaisen tuomioistuimen pääasiassa tekemään ratkaisuun. Suullisen käsittelyn julkisuutta koskevaan ratkaisuun saa hakea muutosta vain asiaan osallinen.

Tuomioistuimen ratkaisua on muutoksenhausta huolimatta noudatettava. Jos muutoksenhaku muutoin kävisi hyödyttömäksi, tuomioistuin voi ratkaisun tehdessään määrätä, ettei ratkaisua saa panna täytäntöön ennen sen lainvoi-

maiseksi tulemista, ellei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

Väliaikaismääräykseen ja 8 §:n 3 momentissa tarkoitettuun ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

7 luku

Erinäiset säännökset

34 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus 9 §:ssä säädetyn taikka 10 tai 24 §:n nojalla määrätyn asiakirjan salassa pitämistä koskevan velvollisuuden sekä 18 tai 23 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan.

35 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan oikeudenkäynnin julkisuudesta 21 päivänä joulukuuta 1984 annettu laki (945/1984) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

2 §

Oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain ja oikeudenkäytön julkisuudesta 5 päivänä helmikuuta 1926 annetun lain (26/1926) nojalla annetut salassapitomääräykset jäävät tämän lain

estämättä voimaan sellaisinaan. Salassapitoajat
päätyvät kuitenkin viimeistään oikeudenkäyn-
nin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa an-
netun lain (/) 11 §:ssä säädetyissä ajoissa tä-
män lain voimaantulosta lukien.

3 §
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
200 .

Laki

markkinaoikeuslain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun markkinaoikeuslain (1527/2001) 15 §, sellaisena
kuin se on laissa 1173/2004, seuraavasti:

15 §

Oikeudenkäynnin julkisuus

Oikeudenkäynnin julkisuudesta markkinaoi-
keudessa on hallintolainkäyttöasioissa voimas-
sa, mitä oikeudenkäynnin julkisuudesta hallinto-
tuomioistuimissa annetussa laissa (/) sääde-

tään. Muutoin oikeudenkäynnin julkisuudesta on
voimassa, mitä oikeudenkäynnin julkisuudesta
yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (/)
säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
200 .

Laki

eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä 28 päivänä joulukuuta 2001 anne-
tun lain (1528/2001) 16 §:n 2 momentti seuraavasti:

16 §

Asian selvittäminen

desta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (/) säädetään.

Oikeudenkäynnin julkisuudesta tämän lain mukaista asiaa markkinaoikeudessa käsiteltäessä on voimassa, mitä oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (/) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Laki

oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 34 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 34 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 360/2003, seuraavasti:

17 luku

Todistelusta

34 §

nin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (/) säädetään.

Todistajaa tai muuta henkilöä voidaan kuulla yleisön läsnä olematta siten kuin oikeudenkäynnistä julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (/) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Laki

tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun lain (701/1993) 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 714/1994, 1651/1995, 60/2001, 582/2001, 1546/2001, 269/2002, 778/2005 ja 852/2006, siitä mainitulla lailla 1651/1995 kumotun 10 kohdan tilalle uusi 10 kohta seuraavasti:

6 §

Maksuttomat suoritteet

Tämän lain mukaisia käsittelymaksuja ei peri-
tä: _____

10) oikeudenkäynnin julkisuutta koskevissa
asioissa;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
200 .

Laki

yrityksen saneerauksesta annetun lain 100 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityksen saneerauksesta 25 päivänä tammikuuta 1993 annetun lain (47/1993) 100 §:n
1 momentti seuraavasti:

100 §

*Oikeudenkäyntiasiakirjojen käyttö tutkimustar-
koituksiin*

Jos tässä laissa tarkoitettuun asiaan kuuluvia
oikeudenkäyntiasiakirjoja on oikeudenkäynnin
julkisuudesta annetun lain (945/1984) tai oikeu-
denkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomio-
istuimissa annetun lain (/) nojalla määrätty sa-
lassa pidettäväksi, tuomioistuimissa, jossa asia on ol-

lut vireillä, voi tämän estämättä antaa luvan tie-
tojen saamiseen tällaisesta asiakirjasta tieteellis-
tutkimusta varten, jos on ilmeistä, ettei tiedon
antaminen loukkaa niitä etuja, joiden suojaksi
salassapitomääräys on annettu.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
200 .

Laki

yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 81 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityishenkilön velkajärjestelystä 25 päivänä tammikuuta 1993 annetun lain
(57/1993) 81 §:n 1 momentti seuraavasti:

81 §

*Oikeudenkäyntiasiakirjojen käyttö tutkimustar-
koituksiin*

Jos tässä laissa tarkoitettuun asiaan kuuluvia oikeudenkäyntiasiakirjoja on oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) tai oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (/) nojalla määrätty salassa pidettäväksi, tuomioistuin, jossa asia on ol-

lut vireillä, voi tämän estämättä antaa luvan tietojen saamiseen tällaisesta asiakirjasta tieteellistä tutkimusta varten, jos on ilmeistä, ettei tiedon antaminen loukkaa niitä etuja, joiden suojaksi salassapitomääräys on annettu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Laki

maakaaren 6 luvun 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetun maakaaren (540/1995) 6 luvun 14 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

6 luku

Kirjaamishakemus ja sen käsittely

14 §

Täydentävät säännökset

keudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (/) säädetään.

Kirjaamisasian käsittelyn julkisuudesta ja asiakirjojen julkisuudesta on voimassa, mitä oi-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Laki

lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta 16 päivänä elokuuta 1996 annetun lain (619/1996) 12 §:n 2 momentti seuraavasti:

12 §

Muu selvitys

— — — — —
Milloin asian selvittämiseksi on tarpeellista, tuomioistuimen tulee hankkia valtion tai kunnan viranomaisen lausunto asiasta ja kuulla henkilöitä, jotka voivat antaa asiasta tietoja. Henkilö, jota kuullaan tuomioistuimessa, voi ilmaista tiedon, joka on säädetty tai määrätty pidettäväk-

si salassa, jos tieto on otettu tai olisi voitu ottaa 8 §:n 4 momentin nojalla sovittelijan kertomukseen. Oikeudenkäynnin julkisuudesta on voimassa, mitä oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (/) säädetään.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Laki

riita-asioiden sovittelusta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riita-asioiden sovittelusta yleisissä tuomioistuimissa 26 päivänä elokuuta 2005 annetun lain (663/2005) 12 § seuraavasti:

12 §

Menettelyn julkisuus

Sovittelun, siinä käsiteltävien asiakirjojen ja sovinnon julkisuudesta on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (/) säädetään. Yleisö ei kuitenkaan saa olla läsnä 6 §:n 3 momentissa tarkoitetussa tilaisuudessa, jossa sovittelija neuvottelee vain toisen osapuolen

kanssa. Osapuolen pyynnöstä myös jokin muu osa sovittelusta on toimitettava yleisön läsnä olematta, jos sovinnon saavuttaminen muutoin voisi vaarantua eikä luottamus sovittelun asianmukaisuuteen tai muu painava syy edellytä asian julkista käsittelyä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Helsingissä 23 päivänä tammikuuta 2007